

[Hjortlund Christensen.]

sige, at fredningsloven tilsigter at beskytte Danmarks natur, og den målsætning kan der sikkert ikke blive stor uenighed om. Jeg er glad for at være borger i et samfund, som har lovgivning om fredning, forurening og miljøbeskyttelse. Jeg synes, der i det store og hele leves op til denne målsætning, og det er sikkert, fordi man har brugt det sunde princip, at den, som forurener, skal betale. Samfundet er inde i en planlægningsfase, og så længe den foregår, kan nogle borgere selvfølgelig komme i klemme, men vi må ikke slække på den fasthed, der er i lovgivningen. Til gengæld skal borgerne, som kan komme i klemme, have rimelig tid til afvikling af deres aktiviteter.

I øvrigt vil jeg gerne sige, at det har altid været risikopræget at leve i det frie erhvervsliv, og derfor må spørgsmålet være, hvad det frie erhvervs politiske forkæmpere kan bære med hensyn til at stille krav til samfundet. Vi er klar over, at der altid er en risiko forbundet med at være i det frie erhverv; der er også til tider fordele. Det skal man tage i betragtning, når man vurderer, om der er rimelighed i lovgivningen.

Vi kan i retsforbundet ikke medvirke til det fremsatte dagsordensforslag. Retsforbundet er ikke skabt til at varetage særlige gruppers interesse her i samfundet, heller ikke dambrugenes, men vi er her for at kæmpe for en lovgivning, der tilgodeser hele befolkningens interesser.

Waldorff (VS):

Det kunne måske godt have en vis interesse at tage en mere principiel diskussion om fredning og andre former for miljøbeskyttelse. Det skal ikke blive til det helt store. Jeg vil blot sige, at VS' holdning til beskyttelse af miljøet bygger nok først og fremmest på det synspunkt, at naturen bør være til for menneskers skyld og ikke for naturens egen skyld. Der er imidlertid en sammenhæng imellem de to forhold, at man bruger naturen til at tilfredsstille menneskelige behov, og at man ønsker at bevare naturen så uberørt som muligt. Der er en sammenhæng imellem de to ting på den måde, at både de kortsigtede og de langsigtede menneskelige interesser og behov kræver, at der opretholdes et miljø, hvor den økologiske balance ikke er slået i stykker.

Det betyder også, at den helt ukontrollerede

rovdrift på de naturlige ressourcer og den i temmelig mange henseender ubegrænsede belastning af miljøet, som er karakteristisk for den kapitalistiske produktion, på lang sigt kan true befolkningens eksistens. Måske er det i virkeligheden ikke på så forfærdelig lang sigt. Der er en række ting, der tyder på, at den trussel kommer nærmere og nærmere. Når man dertil lægger de mere specielle miljømæssige belastninger, dvs. belastninger, som ikke er helt almene og ens for alle mennesker, altså belastninger som arbejdsmiljøbelastninger, belastninger, som er forårsaget af storbymiljøer, industriområder, af luft-, støj- og stressfaktorer, sociale forhold osv., så bliver det klart, hvorfor arbejderklassen har en særlig interesse i at kæmpe imod det kapitalistiske samfunds ødelæggelse af miljøet. Derfor er miljøkampen på samme tid et udtryk for arbejdernes klasseinteresser og et grundlag for at styrke alliancer med andre lag i befolkningen.

Når det er sagt, så er det også klart, at der er visse grænser for, hvilke andre der kan indtages i en sådan alliance, og det er fremsættelsen af denne forespørgsel et ganske udmærket eksempel på, eftersom den kun kan opfattes som fremskridtspartiets forsøg på at varetage specielle småborgerlige interesser, naturligvis fuldstændig uden hensyn til almene samfundsmæssige interesser.

Denne forespørgsel er, som det er blevet sagt adskillige gange, rejst ud fra en lokal fredningssag, hvor man har lukket to dambrug. Kritikken af den kendelse bygger på, at der ikke er taget samfundsmæssige hensyn ved afgørelsen, specielt altså beskæftigelsesmæssige hensyn. Her er det selvfølgelig interessant at tage en diskussion op om, hvad der er samfundsmæssige hensyn. Det er også gjort, og det er blevet påpeget, at fremskridtspartiet med samfundsmæssige hensyn mener hensyn til profitinteresser.

Nu er det jo nok sådan, at selv om det ikke direkte fremgår af naturfredningsloven, at der skal tages de samfundsmæssige hensyn, så fremgår det i hvert fald af miljøloven, det fremgår af den øvrige lovgivning, og det fremgår specielt af de kendelser, der tidligere er afsagt, at sådanne hensyn, hensyn til beskæftigelse og til almindelig profitproduktion, skal tages i forbindelse med den fredningslovgivning, der eksisterer.

Jeg vil godt komme ind på det konkrete